

ZALECENIE RADY**z dnia 14 lipca 2023 r.****w sprawie krajowego programu reform Danii na 2023 r.**

(2023/C 312/04)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 9 ust. 2,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ⁽²⁾, którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (zwany dalej „Instrumentem”), weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru Instrument przyczynia się do inkluzywnej odbudowy gospodarczej oraz do wdrażania zrównoważonych i pobudzających wzrost gospodarczy reform i inwestycji, w szczególności reform i inwestycji, których celem jest promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych. Maksymalny wkład finansowy dla poszczególnych państw członkowskich w ramach Instrumentu został zaktualizowany w dniu 30 czerwca 2022 r., zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (2) W dniu 22 listopada 2022 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2023 r., rozpoczynając tym samym cykl europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2023 r. W dniu 23 marca 2023 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2023 r., które są skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 22 listopada 2022 r., działając na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 ⁽³⁾, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2023 r., w którym nie wskazała Danii jako jednego z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia. W związku z tym szczegółowa ocena sytuacji nie będzie potrzebna. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, a także wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2023 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. W dniu 16 maja 2023 r. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ⁽⁴⁾ („zalecenie dla strefy euro na 2023 r.”), a w dniu 13 marca 2023 r. – wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306, 23.11.2011, p. 25).

⁽⁴⁾ Zalecenie Rady z dnia 16 maja 2023 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C 180 z 23.5.2023, s. 1).

- (3) Choć gospodarki Unii wykazują się niezwykłą odpornością, kontekst geopolityczny nadal wywiera negatywny wpływ. W czasie gdy Unia stanowczo popiera Ukrainę, unijny program polityki gospodarczej i społecznej skupia się na ograniczaniu w perspektywie krótkoterminowej negatywnych skutków wstrząsów energetycznych dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, a także na kontynuowaniu działań mających na celu realizację zielonej i cyfrowej transformacji, wspieranie zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu, zachowanie stabilności makroekonomicznej oraz zwiększenie odporności w perspektywie średnioterminowej. W programie tym silny nacisk kładzie się też na zwiększenie konkurencyjności i wydajności Unii.
- (4) W dniu 1 lutego 2023 r. Komisja wydała komunikat pt. „Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej” (zwany dalej „planem przemysłowym Zielonego Ładu”). Celem planu przemysłowego Zielonego Ładu jest pobudzenie konkurencyjności unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie oraz wspieranie szybkiej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej. Stanowi on uzupełnienie bieżących wysiłków w ramach Europejskiego Zielonego Ładu i REPowerEU. Celem planu jest również stworzenie bardziej sprzyjającego otoczenia dla zwiększenia zdolności produkcyjnych Unii w zakresie technologii i produktów neutralnych emisyjnie niezbędnych do osiągnięcia ambitnych celów klimatycznych Unii oraz zapewnienie dostępu do odpowiednich surowców krytycznych, m.in. przez dywersyfikację źródeł, właściwą eksploatację zasobów geologicznych w państwach członkowskich i maksymalny recykling surowców. Plan przemysłowy Zielonego Ładu opiera się na czterech filarach: przewidywalnym i uproszczonym otoczeniu regulacyjnym, szybszym dostępie do finansowania, podnoszeniu umiejętności oraz otwartym handlu zapewniającym odporne łańcuchy dostaw. W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała kolejny komunikat pt. „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.” oparty na dziewięciu wzajemnie wzmacniających się czynnikach i mający na celu wypracowanie ram regulacyjnych sprzyjających wzrostowi gospodarczemu. W komunikacie tym wyznaczono priorytety polityki nastawione na aktywne zapewnienie ulepszeń strukturalnych, dobrze ukierunkowanych inwestycji oraz środków regulacyjnych służących długoterminowej konkurencyjności Unii i jej państw członkowskich. Poniższe zalecenia przyczyniają się do realizacji tych priorytetów.
- (5) W 2023 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal rozwija się równoległe z wdrażaniem Instrumentu. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów polityki w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te uwzględniają wszystkie stosowne zalecenia dla poszczególnych krajów wydane w ostatnich latach lub ich znaczną część. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020 i 2022 pozostają równie aktualne w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (6) Przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 ⁽⁵⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie REPowerEU”) ma na celu szybkie zredukowanie uzależnienia Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Przyczyni się to do bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności do magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Rozporządzenie w sprawie REPowerEU umożliwia państwom członkowskim dodanie do krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności nowego rozdziału REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU. Te reformy i inwestycje przyczynią się również do pobudzenia konkurencyjności unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie, zgodnie z założeniami planu przemysłowego Zielonego Ładu, oraz do realizacji zaleceń dla poszczególnych krajów w obszarze energii, wydanych w 2022 r. oraz, w stosownych przypadkach, w 2023 r. Rozporządzeniem w sprawie REPowerEU wprowadzono nową kategorię bezwrotnego wsparcia finansowego, udostępnianego państwom członkowskim w celu finansowania nowych reform i inwestycji związanych z energią w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności.
- (7) W dniu 8 marca 2023 r. Komisja przyjęła komunikat zawierający wytyczne dotyczące polityki fiskalnej na 2024 r. (zwany dalej „komunikatem z dnia 8 marca 2023 r.”). Jego celem jest wsparcie państw członkowskich w przygotowaniu programów stabilności i konwergencji, a przez to wzmocnienie koordynacji polityki. Komisja przypomniiała, że ogólna klauzula wyjścia paktu stabilności i wzrostu zostanie zdezaktywowana z końcem 2023 r. Zaapelowała, by w latach 2023–2024 polityka fiskalna służyła zapewnieniu średniookresowej zdolności do obsługi długu i zwiększeniu wzrostu potencjalnego w zrównoważony sposób oraz zachęciła państwa członkowskie, aby w swoich programach stabilności i konwergencji na 2023 r. określiły, w jaki sposób ich plany fiskalne zapewnią przestrzeganie określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz zapewnią realistyczną i ciągłą redukcję długu lub utrzymanie go na ostrożnym poziomie w perspektywie średnioterminowej. Komisja wezwała również państwa członkowskie, by stopniowo wycofywały krajowe środki fiskalne służące ochronie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw przed wstrząsem spowodowanym wzrostem cen energii, rozpoczynając od środków najmniej ukierunkowanych. Wskazała, że jeżeli przedłużenie środków wsparcia okazałoby się konieczne ze względu na ponowną presję związaną z cenami energii,

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1).

państwa członkowskie powinny lepiej ukierunkować takie środki na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji. Komisja stwierdziła, że zalecenia fiskalne będą przedstawiane w ujęciu ilościowym i zróżnicowane. Co więcej, zgodnie z propozycją przedstawioną w komunikacie z dnia 9 listopada 2022 r. w sprawie kierunków reformy unijnych ram zarządzania gospodarczego, zalecenia fiskalne byłyby formułowane na podstawie wydatków pierwotnych netto. Komisja zaleciła, by wszystkie państwa członkowskie w dalszym ciągu chroniły inwestycje finansowane z zasobów krajowych i zapewniały skuteczne wykorzystanie Instrumentu i innych funduszy unijnych, w szczególności w świetle zielonej i cyfrowej transformacji oraz celów dotyczących odporności. Komisja zapowiedziała, że zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu wiosną 2024 r. na podstawie danych dotyczących wyników budżetu za 2023 r., zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

- (8) W dniu 26 kwietnia 2023 r. Komisja przedstawiła wnioski ustawodawcze mające na celu wdrożenie kompleksowej reformy unijnych przepisów dotyczących zarządzania gospodarczego. Głównym celem wniosków jest poprawa zdolności do obsługi długu publicznego i wspieranie przez reformy i inwestycje zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu we wszystkich państwach członkowskich. W swoich wnioskach Komisja dąży do zwiększenia poczucia odpowiedzialności na szczeblu krajowym, uproszczenia ram oraz skoncentrowania się w większym stopniu na perspektywie średnioterminowej, a jednocześnie do skutecznego i spójniejszego egzekwowania przepisów. Zgodnie z konkluzjami Rady z dnia 14 marca 2023 r. w sprawie kierunków reformy unijnych ram zarządzania gospodarczego celem jest zakończenie prac legislacyjnych w 2023 r.
- (9) W dniu 30 kwietnia 2021 r. Dania przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. Dnia 6 lipca 2021 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Danii⁽⁶⁾. Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia decyzji Komisji zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 stwierdzającej, że Dania osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.
- (10) W dniu 1 maja 2023 r. Dania przedłożyła swój krajowy program reform na 2023 r. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2023 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Danii z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności. Biorąc pod uwagę, że Dania nie przedłożyła swojego programu konwergencji na 2023 r. w terminie, Komisja nie była w stanie go ocenić.
- (11) W dniu 24 maja 2023 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe dotyczące Danii na 2023 r. Oceniała w nim postępy Danii we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2022 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Danię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w stosunku do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Danii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów Narodów Zjednoczonych w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- (12) Według danych zweryfikowanych przez Eurostat nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych Danii zmniejszyła się z 3,6 % PKB w 2021 r. do 3,3 % w 2022 r., natomiast dług sektora instytucji rządowych i samorządowych spadł z 36,7 % PKB na koniec 2021 r. do 30,1 % na koniec 2022 r.
- (13) Na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych miały wpływ środki polityki fiskalnej podjęte w celu złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków wzrostu cen energii. W 2022 r. takie środki polityki fiskalnej zmniejszające dochody obejmowały obniżenie podatku od energii elektrycznej, natomiast środki polityki fiskalnej zwiększające wydatki obejmowały świadczenia społeczne skierowane do gospodarstw domowych o niższych dochodach, mające zrekompensować wysokie koszty energii. Komisja szacuje, że koszty budżetowe tych środków wyniosły w 2022 r. 0,1 % PKB. Jednocześnie szacowany koszt tymczasowych środków nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19 spadł z 4,0 % PKB w 2021 r. do 0,0 % PKB w 2022 r.
- (14) Dnia 18 czerwca 2021 Rada zaleciła, by w 2022 r. Dania⁽⁷⁾ kontynuowała wspierający kurs polityki fiskalnej, wykorzystując m.in. impuls zapewniony przez Instrument, oraz utrzymała inwestycje finansowane z zasobów krajowych.

⁽⁶⁾ ST 10154/2021 INIT.

⁽⁷⁾ Zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Danię programu konwergencji na 2021 r. (Dz.U. C 304 z 29.7.2021, s. 14).

- (15) Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej ⁽⁸⁾ w 2022 r. był restrykcyjny, na poziomie 0,6 % PKB, co było odpowiednie w kontekście wysokiej inflacji. Zgodnie z zaleceniem Rady Dania nadal wspierała odbudowę poprzez inwestycje finansowane z Instrumentu. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu oraz z innych funduszy unijnych wyniosły 0,3 % PKB w 2022 r. (0,3 % PKB w 2021 r.). Inwestycje finansowane z zasobów krajowych miały restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej ⁽⁹⁾, który to wpływ wyniósł 0,2 pp. Dania nie utrzymała zatem, wbrew zaleceniu Rady, inwestycji finansowanych z zasobów krajowych. Jednocześnie wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) miał restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniósł 0,7 pp. W związku z tym Dania w wystarczającym stopniu kontrolowała wzrost wydatków bieżących finansowanych z zasobów krajowych.
- (16) W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się wzrost realnego PKB o 0,3 % w 2023 r. i o 1,5 % w 2024 r.
- (17) W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych w wysokości 2,3 % PKB w 2023 r. oraz relację długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB na poziomie 30,1 % na koniec 2023 r.
- (18) Oczekuje się, że na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2023 r. nadal będą miały wpływ środki fiskalne podjęte w celu złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków wzrostu cen energii. Obejmują one środki z 2022 r. – w szczególności niektóre świadczenia socjalne skierowane do gospodarstw domowych o niskich dochodach – których okres obowiązywania przedłużono, oraz nowe środki, takie jak tymczasowo niższy podatek od energii elektrycznej. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że koszty budżetowe netto środków wsparcia wyniosą 0,3 % PKB w 2023 r. ⁽¹⁰⁾. Wydaje się, że środki z 2023 r. w większości nie są ukierunkowane na gospodarstwa domowe lub przedsiębiorstwa znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji i nie zachowują sygnału cenowego dotyczącego zmniejszenia zapotrzebowania na energię i zwiększenia efektywności energetycznej. W rezultacie kwotę ukierunkowanych środków wsparcia, którą należy uwzględnić w ocenie zgodności z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r. ⁽¹¹⁾, szacuje się w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. na 0,1 % PKB w 2023 r. (w porównaniu z 0,1 % PKB w 2022 r.).
- (19) W zaleceniu z dnia 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła Danii podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki ⁽¹²⁾, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Dania powinna być gotowa do dostosowania wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Danii zalecono również rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.
- (20) W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że kurs polityki fiskalnej będzie w 2023 r. ekspansywny (– 0,4 % PKB), w związku z wysoką inflacją. W 2022 r. kurs polityki fiskalnej był restrykcyjny (0,6 % PKB). Przewiduje się, że wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. będzie mieć ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,6 % PKB. Ekspansywny wpływ bieżących wydatków pierwotnych netto finansowanych z zasobów krajowych nie wynika z ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na wzrost cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Wynika on z kosztów nieukierunkowanych środków dotyczących energii oraz wzrostu wynagrodzeń w sektorze publicznym i świadczeń socjalnych, a także wyższych wydatków na opiekę zdrowotną. Podsumowując, prognozowany wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych nie jest zgodny z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r. Prognozuje się, że wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych wyniosą w 2023 r. 0,3 % PKB, podczas gdy inwestycje finansowane z zasobów krajowych będą miały ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniesie 0,1 pp. ⁽¹³⁾ W związku z tym Dania planuje sfinansować dodatkowe inwestycje z zasobów Instrumentu oraz innych funduszy unijnych i przewiduje utrzymanie inwestycji finansowanych z zasobów krajowych. Państwo to zamierza finansować inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, takie jak środki na rzecz efektywności energetycznej, reforma podatków na ochronę środowiska oraz środki w zakresie ekologicznej mobilności, finansowane częściowo z Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

⁽⁸⁾ Kurs polityki fiskalnej jest mierzony zmianą wydatków pierwotnych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów), z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19, lecz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu oraz z innych funduszy unijnych, w stosunku do średniookresowego wzrostu potencjalnego. Więcej szczegółowych informacji można znaleźć w ramce 1 w tablicach statystycznych w dziedzinie fiskalnej.

⁽⁹⁾ Przewiduje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane z zasobów krajowych będą miały ekspansywny wpływ, który wyniesie 0,3 pp. PKB.

⁽¹⁰⁾ Ta wartość liczbową odzwierciedla poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, w tym bieżących dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – środków w zakresie nakładów inwestycyjnych.

⁽¹¹⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Danii, zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Danię programu konwergencji na 2022 r. (Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 27).

⁽¹²⁾ Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2023 r. średniookresowy (średnia z 10 lat) wzrost produktu potencjalnego Danii, wykorzystywany do pomiaru kursu polityki fiskalnej, szacuje się na 1,9 % w ujęciu nominalnym.

⁽¹³⁾ Prognozuje się, że inne wydatki kapitałowe finansowane z zasobów krajowych będą miały restrykcyjny wpływ, który wyniesie 0,2 pp. PKB.

- (21) Na podstawie środków z zakresu polityki znanych w dniu granicznym prognozy nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 r. przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. ma wynieść 1,3 % PKB, a relacja długu do PKB ma osiągnąć poziom 28,8 % na koniec 2024 r. Komisja zakłada obecnie całkowite wycofanie środków wsparcia w dziedzinie energii w 2024 r. Szacunki te opierają się na założeniu, że nie dojdzie do ponownego wzrostu cen energii.
- (22) Zgodnie z szacunkami Komisji na lata 2023–2025 Dania będzie prawdopodobnie w dalszym ciągu spełniać w 2023 i 2024 r. minimalny średniookresowy cel budżetowy wynoszący -1,0 % PKB. Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że saldo strukturalne wyniesie 3,5 % PKB w 2023 r. i 2,1 % PKB w 2024 r., powyżej średniookresowego celu budżetowego.
- (23) Przy założeniu niezmiennego kursu polityki w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że w 2024 r. wydatki pierwotne netto finansowane z zasobów krajowych wzrosną o 4,6 %.
- (24) W Danii obowiązuje obecnie pułap wysokości pobieranych okresowo podatków od nieruchomości, co oznacza, że nie wzrastają one wraz ze wzrostem cen rynkowych. W związku z tym nie są one w stanie osłabić cyklicznych zmian cen nieruchomości mieszkalnych i powodują niekorzystne skutki dystrybucyjne. W 2017 r. parlament Danii zatwierdził nowy system opodatkowania nieruchomości, aby zlikwidować wspomniany pułap, i system ten ma wejść w życie od dnia 1 stycznia 2024 r. Znalezienie przystępnego cenowo mieszkania pozostaje dużym wyzwaniem dla wielu osób. Wysokie ceny nieruchomości mieszkalnych w połączeniu z długim czasem oczekiwania na mieszkania socjalne doprowadziły do niedoboru przystępnych cenowo mieszkań na głównych obszarach miejskich. W Danii wzrasta odsetek kredytów hipotecznych o zmiennej stopie procentowej i z przerwą w spłacie, co zwiększa podatność silnie zadłużonych posiadaczy kredytów hipotecznych na dalszy potencjalny spadek cen nieruchomości mieszkalnych lub wzrost stóp oprocentowania.
- (25) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 załącznika V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności Danii jest na zaawansowanym etapie. Dania złożyła jeden wniosek o płatność, który odpowiada 25 kamieniom milowym i wartościom docelowym zawartym w planie odbudowy i zwiększania odporności i na podstawie którego dokonano płatności w łącznej wysokości 301 mln EUR. Poza pierwszym wnioskiem o płatność realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności przebiega terminowo, a złożenie drugiego wniosku o płatność jest spodziewane zgodnie z planem do końca 2023 r. W dniu 31 maja 2023 r. Dania przedłożyła zmianę swojego planu odbudowy i zwiększania odporności, obejmującą rozdział REPowerEU. Szybkie włączenie nowego rozdziału REPowerEU do planu odbudowy i zwiększania odporności umożliwi finansowanie dodatkowych reform i inwestycji wspierających cele strategiczne Danii w dziedzinie energii i zielonej transformacji. Systematyczne i skuteczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje ważne dla pomyślnej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, a także innych polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia wykraczających poza zakres tego planu, by zapewnić szerokie poczucie odpowiedzialności za cały program polityczny.
- (26) W 2022 r. Komisja zatwierdziła wszystkie dokumenty programowe dotyczące polityki spójności Danii. Szybkie wdrożenie programów polityki spójności z zapewnieniem komplementarności i synergii z planem odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziałem REPowerEU, ma zasadnicze znaczenie dla przeprowadzenia zielonej i cyfrowej transformacji, zwiększenia odporności gospodarczej i społecznej oraz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju terytorialnego w Danii.
- (27) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz programach polityki spójności Dania mierzy się z szeregiem dodatkowych wyzwań, które dotyczą dekarbonizacji gospodarki oraz wzmocnienia gospodarki o obiegu zamkniętym w celu wsparcia zielonej transformacji.
- (28) Postępy Danii w przechodzeniu na model gospodarki o obiegu zamkniętym są niewystarczające i należy je przyspieszyć, aby możliwe było sprostanie celom Unii w tym zakresie. Mimo wprowadzenia pewnych środków z zakresu polityki, takich jak plan w dziedzinie klimatu z 2020 r., postępy są ograniczone. Z planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym z 2021 r. wynika, że spośród 129 inicjatyw przewidzianych w planie 27 inicjatyw zostało ukończonych, 88 jest realizowanych planowo, a 14 jest opóźnionych. Dostępne statystyki wskazują, że w 2022 r. pod względem wytwarzania odpadów, recyklingu i gospodarki o obiegu zamkniętym Dania nie osiągnęła postępów. Wskaźnik wykorzystania materiałów w obiegu zamkniętym w przypadku Danii nieznacznie się obniżył z 8 % w 2016 r. do 7,8 % w 2021 r. i jest niższy od średniej unijnej, która w 2021 r. wynosiła 11,7 %. O ile celem Planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym jest znaczne zmniejszenie śladu materiałowego Unii, o tyle ślad materiałowy Danii w 2020 r. wynosił 25,6 ton na mieszkańca, co znacznie przewyższa średnią unijną za 2020 r. (13,7 ton na mieszkańca). Działania Danii w dalszym ciągu nie przynoszą zadowalających rezultatów w kilku aspektach gospodarki o obiegu zamkniętym, szczególnie dotyczy to wytwarzania odpadów komunalnych, współczynników recyklingu oraz odpadów żywnościowych. Jeżeli chodzi o odpady komunalne, Dania nadal zajmuje pierwsze miejsce w Unii pod względem ilości tego rodzaju odpadów w przeliczeniu na mieszkańca, która w 2021 r. wynosiła 786 kg rocznie (średnia unijna

w 2021 r. to 530 kg rocznie na mieszkańca), a przy tym nie ma wyznaczonego krajowego celu w zakresie ogólnego ograniczenia ilości odpadów. W dziedzinie recyklingu Dania musi podjąć znaczące starania, aby osiągnąć wyznaczony na 2025 r. unijny cel w zakresie recyklingu odpadów komunalnych i odpadów opakowaniowych – ze wskaźnikiem na poziomie 34,3 %⁽¹⁴⁾ w 2021 r. kraj ten plasuje się poniżej średniej unijnej wynoszącej 49,6 %. Na koniec należy dodać, że Dania osiąga w Unii słabe wyniki, jeśli chodzi o wskaźniki dotyczące odpadów żywnościowych. W Danii dużą część odpadów poddaje się spaleniowi – dotyczy to ponad 50 % odpadów komunalnych, podczas gdy średnia unijna wynosi ok. 26 %.

- (29) Dania zobowiązała się do osiągnięcia ambitnych celów w zakresie dekarbonizacji i jest liderem w wykorzystaniu energii ze źródeł odnawialnych, zwłaszcza w produkcji energii wiatrowej. Zużycie gazu ziemnego w Danii w okresie od sierpnia 2022 r. do marca 2023 r. spadło o 25,2 % w porównaniu ze średnim zużyciem gazu w tym samym okresie w ciągu poprzednich pięciu lat, co przewyższa cel określony w rozporządzeniu Rady (UE) 2022/1369⁽¹⁵⁾, jakim była redukcja o 15 %. Dania mogłaby kontynuować wysiłki na rzecz tymczasowego zmniejszenia zapotrzebowania na gaz do dnia 31 marca 2024 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2023/706⁽¹⁶⁾. Aby osiągnąć cele w zakresie dekarbonizacji i zwiększyć udział odnawialnych źródeł energii w koszyku energetycznym, szybsze zlecenie projektów i uproszczenie zasad wydawania zezwoleń są niezbędne do osiągnięcia krajowych celów dotyczących rozwoju zdolności w zakresie morskiej i lądowej energetyki wiatrowej. Dodatkowe zdolności, w tym wyspy energetyczne na Morzu Bałtyckim i Morzu Północnym, będą wymagały zaplanowania odpowiedniej rozbudowy sieci na poziomie przesyłu i dystrybucji. Tymczasem inwestycje w efektywność energetyczną mogą zmniejszyć zapotrzebowanie na inwestycje w infrastrukturę energetyczną. Środki na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej w budynkach, środki na wspieranie termoizolacji w połączeniu z wprowadzaniem niskoemisyjnych źródeł ogrzewania mogłyby jeszcze bardziej zmniejszyć zależność od paliw kopalnych oraz zapotrzebowanie na energię. Poprawie efektywności energetycznej w budynkach publicznych mogłoby sprzyjać dodatkowo zniesienie ograniczeń budżetowych w odniesieniu do zielonych projektów w przypadku gmin i regionów. Dodatkowe środki, które wspierałyby poprawę efektywności energetycznej w budynkach prywatnych, pomogłyby ograniczyć wysokie koszty energii w Danii, która w 2022 r. zajmowała drugie miejsce pod względem wysokości średnich rachunków za energię w gospodarstwach domowych. Działalność przemysłu krajowego stwarza możliwości poprawy efektywności energetycznej, szczególnie przez wykorzystanie nadmiaru ciepła w systemach ciepłowniczych.
- (30) Niedobory siły roboczej i kwalifikacji w sektorach i zawodach kluczowych dla zielonej transformacji, w tym w dziedzinie wytwarzania, wdrażania i serwisowania technologii neutralnych emisyjnie, powodują wąskie gardła w procesie przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu. Wysokiej jakości systemy kształcenia i szkolenia, które reagują na zmieniające się potrzeby rynku pracy, oraz ukierunkowane środki w zakresie podnoszenia i zmiany kwalifikacji mają zasadnicze znaczenie dla ograniczenia niedoborów kwalifikacji oraz promowania włączenia i realokacji siły roboczej. W celu uwolnienia niewykorzystanej podaży pracy środki te należy udostępnić zwłaszcza osobom najmocniej odczuwającym skutki zielonej transformacji oraz w sektorach i regionach najbardziej dotkniętych tą transformacją. W 2022 r. odnotowano w Danii niedobory siły roboczej w 60 zawodach, które wymagały szczególnych umiejętności lub wiedzy na potrzeby zielonej transformacji, w tym inżynierów inżynierii środowiska, specjalistów do spraw ochrony środowiska i architektów budowlanych. Mimo wzrostu zapotrzebowania na umiejętności do celów zielonej transformacji liczba pracowników sektorów energochłonnych, którzy uczestniczą w kształceniu i szkoleniu, znacznie się zmniejszyła w ostatnim dziesięcioleciu: z 24,6 % w 2015 r. do 15,6 % w 2021 r.,

NINIEJSZYM ZALECA Danii podjęcie w latach 2023 i 2024 działań mających na celu:

1. Wycofanie obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii, jak najszybciej w latach 2023 i 2024. Gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych środków wsparcia lub dalszego stosowania obecnych środków wsparcia, zapewnienie, by takie środki wsparcia były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii.

Utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych z zasobów krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu i innych funduszy unijnych, w szczególności w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym utrzymaniu stabilnej sytuacji fiskalnej w 2024 r.

⁽¹⁴⁾ Dania poinformowała Komisję, że współczynnik recyklingu zgłoszony w odniesieniu do 2021 r. opierał się na nieprawidłowych danych i zostanie zrewidowany.

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1369 z dnia 5 sierpnia 2022 r. w sprawie skoordynowanych środków zmniejszających zapotrzebowanie na gaz (Dz.U. L 206 z 8.8.2022, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2023/706 z dnia 30 marca 2023 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2022/1369 w odniesieniu do przedłużenia okresu zmniejszenia zapotrzebowania w kontekście środków zmniejszających zapotrzebowanie na gaz oraz w odniesieniu do zwiększenia sprawozdawczości i monitorowania realizacji tych środków (Dz.U. L 93 z 31.3.2023, s. 1)

W okresie po 2024 r. kontynuowanie inwestycji i reform prowadzących do wyższego zrównoważonego wzrostu gospodarczego i utrzymanie ostrożnej średniookresowej sytuacji fiskalnej.

Wdrożenie nowego systemu opodatkowania nieruchomości, aby przywrócić powiązanie między cenami rynkowymi a podatkami oraz zapewnić bardziej sprawiedliwe opodatkowanie. Przyspieszenie inwestycji w budowę przystępnych cenowo mieszkań, aby zaspokoić najpilniejsze potrzeby.

2. Utrzymanie stałego tempa realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności oraz – w związku z niedawnym przedłożeniem addendum, łącznie z rozdziałem REPowerEU – szybkie rozpoczęcie wdrażania powiązanych środków. Szybkie wdrażanie programów polityki spójności z zapewnieniem ścisłej komplementarności i synergii z planem odbudowy i zwiększania odporności.
3. Udoskonalenie polityki w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarowania odpadami m.in. przez przyspieszenie realizacji krajowego planu działania Danii dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym, propagowanie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ponownego wykorzystywania odpadów komunalnych i innego rodzaju odpadów, zwiększenie współczynników recyklingu, zmniejszenie ilości odpadów żywnościowych oraz odchodzenie od spalania odpadów komunalnych na rzecz bardziej ekologicznych źródeł wytwarzania ciepła.
4. Zmniejszenie zależności od paliw kopalnych i zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w dostawach energii. Zaspokojenie rosnącego zapotrzebowania oraz potrzeb w zakresie elastyczności przez stworzenie zachęt do niezbędnego rozwoju sieci elektroenergetycznej na poziomie przesyłu i dystrybucji. Uproszczenie mających zastosowanie zasad wydawania zezwoleń w odniesieniu do energii ze źródeł odnawialnych. Wdrożenie dodatkowych środków, które wspierałyby poprawę efektywności energetycznej w budynkach prywatnych i publicznych, aby zmniejszyć rachunki za energię oraz koszty systemu energetycznego. Zapewnienie lepszego wprowadzania niskoemisyjnych źródeł ogrzewania. Wzmoczenie wysiłków w ramach polityki mających na celu zapewnienie i nabywanie umiejętności i kompetencji potrzebnych do zielonej transformacji.

Sporządzono w Brukseli dnia 14 lipca 2023 r.

W imieniu Rady
N. CALVIÑO SANTAMARÍA
Przewodnicząca
